

Kronprinsesse Mary har fået tilsendt bogen, der blandt andet fortæller om skolerne på Danmarks sydspids.

Ludvigsgave, eller resterne af den fordums så store gård.

Privatfoto

Ny bog om gårdene i Gedser, "Ludvigsgave - en Arbejdsplads"

Vindmøller og skoler

GEDSER Gedesby Skole, Skelby Skole, Gedserodde Skole og senere Gedser Skole. En gang skortede det ikke på skoler omkring Gedser.

Gedesby Skole blev oprettet som Rytterskole i 1724. Skelby Skole blev bygget i 1811 på initiativ af Gjedsergaards daværende ejer J. C. Friis og pastor Knudsen i Skelby.

Gedserodde Skole så dagens lys i 1869 på initiativ af Edvard Tesdorpf. Den lå - bygningerne er der stadig - mellem Friisfeldt og Ludvigsgave, som også ejedes af Tesdorpf.

Børnene fra Gedserodde havde tidligere gået i Gedesby Skole. Men som et protokolat siger fra Gedesby Skolekommission i begyndelsen af 1800-tallet, var der mange forsømmelser blandt børnene fra Gedserodde, fordi skolevejen var lang og farlig.

I 1901 kommer så Gedser Skole til, fordi den nye havn har trukket mange tilflyttere.

Siden går historien den anden vej.

Men "Skolerne på Danmarks Sydspids" har fået en central plads i den nye bog "Ludvigsgave - en Arbejdsplads", som forfatteren og journalisten Gitte Ahrenkiel har udgivet i samarbejde med 24 medforfattere.

Som det fremgår af titlen, handler bogen først og fremmest om gården Ludvigsgave, og det er en fortællelse af bogen "Friisfeldt - en Arbejdsplads", der kom før jul.

Men når landets sydligste skoler har fået meget plads i bogen, er årsagen,

Den nuværende ejer af Gedserodde Skole, den tyske tv-journalist Martin Möller, giver i bogen udtryk for, at han bestemt ikke er glad ved udsigten til måske at skulle forlade Gedserodde Skole på grund af vindmøller. Han er for vedvarende energi, men ikke på bekostning af et kulturlandskabs egenart.

Privatfoto

at det i år er 200 år siden, at kong Frederik den 6. indførte undervisningspligt.

- Den blev jo netop indført for, at staten skulle sørge for undervisning af jævne folks børn i almueskolen, som er forløberen for den folkeskole, vi kender i dag, forklarer Gitte Ahrenkiel.

Bog til kronprinsessen

Kronprinsesse Mary er protektor for 200-året, og i den forbindelse har Gitte Ahrenkiel fået hoffets tilladelse til at sende bogen til hende med en invitation til at se skolerne i Gedser. Men hun har ikke svaret.

Som i bogens andre tema-afsnit er det folks egne

oplevelser eller fortællinger fra forfædre, der bliver fortalt.

I Gedserodde Skole huserede en lærer Niels Laursen i mere end en menneskealder, og blandt andre Lis Kaiser husker, hvordan Laursens køkkenhave blev lugtet af eleverne.

- Det var vores biologitimer. Men jeg ved, hvordan en vedbend ser ud!

Mange historier

Bogen har en række spændende temaer - et stykke historie med udgangspunkt i de to gårde under Gjedsergaard og Edvard Tesdorpf.

Blandt andet om Tesdorps store arbejde in-

denfor forædlingsarbejdet med dansk malkekøvg. Han skabte grundlaget for rød dansk malkerace.

Der er et afsnit om polske roearbejdere og deres aflønninger, som det står at læse i en regnskabsbog, som murer Teddy Hansen fandt under reparationsarbejde på Ludvigsgave.

I 1911 udgjorde polakkerne 27 procent af alle landarbejdere på Lolland-Falster!

En række personlige eller fortalte beretninger om arbejdet på Ludvigsgave udgør en stor del af bogen. Der er en historie om vognmand Ove Jeppsen og hans vintertjeneste, der er om jagten, og som det nyeste om vindmøller.

Vindmøllerne

Birkemose er udpeget som et muligt vindmølleområde med fire vindmøller. Det kan betyde, at Friisfeldt, Ludvigsgave, Gedserodde Skole og andre nærliggende beboelser skal rives ned eller anvendes til andet formål.

- Det er vigtigt at få den del med i bogen, der fortæller en historie, som måske er ved at blive slettet. Nu er det op til politikerne, om en så stor del af vores kulturarv skal vige for nogle vindmøller, der holder i 25 år, siger Gitte Ahrenkiel.

Bogen er udgivet med støtte af Nordea-fonden og SN Kultur- og Erhvervsfond. Den kan købes i Dagli'Brugsen i Gedser samt Bog & Idé og Arnold Busck i Nykøbing.

ERIK HOLM
eh@rtgruppen.dk